

THE REASON YOU'RE ALIVE

Matthew Quick

**THE
REASON
YOU'RE
ALIVE**

Vertaald door Ineke Lenting

LEMNISCAAT ROTTERDAM

Van Matthew Quick verschenen eerder bij Lemniscaat:
Gefeliciteerd, Leonard Peacock
Boy21
Liefde kan mislukken

Voor Uncle Pete

Omslagontwerp: James Iacobelli
Omslagfoto: © samunya / Shutterstock
Auteursfoto: © Alicia Bessette
Nederlandse rechten Lemniscaat b.v., Vijverlaan 48,
3062 HL Rotterdam, 2017
ISBN 978 90 477 0936 7
NUR 302
Copyright © 2017 by Matthew Quick
Oorspronkelijke titel: *The Reason You're Alive*
Oorspronkelijke uitgever: HarperCollins
Reprinted by arrangement of Harper Books,
a division of HarperCollins Publishers Inc.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Druk- en bindwerk: Wilco, Amersfoort

Dit boek is gedrukt op milieuvriendelijk, chloorvrij gebleekt en verouderingsbestendig papier en geproduceerd in de Benelux waardoor onnodig en milieuverontreinigend transport is vermeden.

De dokters behandelden me alsof ik een champignon was: ik lag in het donker en leefde van bullshit.

Ik deed alsof ik de truc niet doorhad, want ik wilde zo snel mogelijk dat ziekenhuis uit en moest me dus heel meegaand opstellen tegenover de lui die het daar voor het zeggen hebben. Eén ding wist ik zeker: je huidige werkgever hield me nog steeds in de gaten, bijna vijftig jaar nadat ik was afgezwaaid.

‘Wie is Clayton Fire Bear?’ vroegen de dokters steeds, alleen noemden ze zijn echte naam, want blijkbaar had ik het nergens anders over toen ik na de operatie wakker werd. Om de onschuldigen te sparen noem ik hem in dit verslag bij zijn nepnaam: Clayton Fire Bear. Zijn echte naam hou ik geheim. En ik was al helemaal niet van plan om die burgerdebielen in het ziekenhuis te vertellen wat ik jou nu eindelijk ga vertellen.

Van dokters heb je maar drie soorten: pillenschuivers, spuitgas-ten en snijders. Ze zijn stuk voor stuk gek op geld. En zoals we allemaal weten, krijgen ze dik betaald, ook al maken ze nog zo’n puinhoop van ons lijf. Zelfs als ze ons doodmaken, is hun loonstrookje nog steeds prima in orde en wordt hun bankrekening alsmaar vetter.

De snijder die het hele spektakel van mijn hersenoperatie had geleid, zei dat ik een tweelingbroertje of -zusje had geabsorbeerd toen ik nog bij wijlen mijn moeder in de baarmoeder zat, in 1944 dus, zodat ik voor mijn geboorte al een moordenaar zou zijn geweest. Wat zouden jullie dat prachtig vinden, want dan kon de Amerikaanse overheid niet verweten worden dat die me had leren moorden.

Die sukkel van een neurochirurg zei dat een deel van dat bovengenoemde tweelingbroertje of -zusje bijna zeventig jaar lang in mijn

hersens was blijven groeien en dat er in de klont die ze uit mijn schedel hadden gehaald haren hadden gezeten en drie piepkleine tandjes, net ongekookte rijstkorrels. Als bewijs lieten ze me een monster zien in een flesje formaldehyde, maar zoals jij en ik en iedereen met een beetje verstand weten hadden ze wel duizend van die dingen in huis nog voor ik een stap in het ziekenhuis had gezet, dus dat flesje bewijst helemaal niks. Hij zei ook nog dat mijn aandoening zo zeldzaam was dat hij een heel verhaal ging schrijven over wat hij 'onze operatie' noemt, en daar vangt hij dan weer geld voor. Geef hem eens ongelijk.

Als je die geabsorbeerde-tweelingbullshit gelooft, heb je je huidige stompzinnige leventje zonder meer verdiend. Ik weet dat het Agent Orange was. Het deksel zit nog steeds op de doofpot.

Ook weet ik honderd procent zeker dat mijn chirurg op verzoek van de Amerikaanse overheid een deel van mijn geheugen eruit heeft gehakt toen hij in m'n schedel zat te peuren, en dat daarmee de uiterst belangrijke geheime militaire informatie is gewist waarover ik ooit beschikte, en zelfs persoonlijke herinneringen, zoals aan mijn vrouw en aan mijn leven vóór de operatie, gewoon uit sadisme. Maar hoeveel chemicaliën ze ook over je uitstorten en hoeveel geheugen ze ook wegsnijden, één ding vergeet je nooit: dat je van de ene op de andere dag een heel oerwoud hebt zien verdwijnen. De ene dag is alles groen en weelderig en vol leven. De volgende dag is alles zwart en stakerig en zit er geen beweging meer in, alsof de wereld een kaars is en de zon een vlammenwerper. Ik herinner me de stank van de dood, als een ijspriet in mijn neusgaten. Die ervaring raak je nóóit kwijt. En de geur van chemisch bederf zal je altijd bijblijven.

Ik heb ook een zichtbaar souvenir: zeven witte vlekjes op mijn linkeronderarm. Volgens de dokters is dat simpelweg schade door de zon, maar weten zij veel, of anders hebben jullie – oftewel de overheid – ze geld gegeven om te liegen. Destijds in de jungle kreeg ik zeven druppels Agent Orange op mijn linkeronderarm. En vanaf die tijd heb ik dat rampzalige sterrenstelsel altijd met me megedragen.

Mijn zoon beweert dat als je de witte stippen met elkaar verbindt, het op de kaart van Vietnam lijkt, maar ook dat is bullshit. Hank mag dan een kanjer van een kunsthandelaar zijn, hij weet nog steeds geen moer over mijn oorlog of over mijn leven.

Het verbaast me dat jullie mijn chirurg geen geld hebben gegeven om die hele klote-arm eraf te zagen toen ik onder zeil was, gewoon om van de laatste restjes bewijs af te zijn die tegen jouw vuile verrader van een baas, oftewel Uncle Sam, gebruikt zouden kunnen worden.

Maar vreemd genoeg zul je aan het eind van dit verslag zien hoe dankbaar ik jouw dokter was omdat hij met zijn ontleedmes mijn herinneringen aan Clayton Fire Bear – die grote teringlijver van een indiaan – heeft geprikkeld, en dat heeft me ertoe gebracht mijn fouten recht te zetten.

Toch kan ik je pas over Clayton Fire Bear vertellen wanneer ik het hele verhaal op een rij heb. Je moet het begrijpen, en begrijpen is moeilijk. Het kost tijd en geduld. Ik hoop echt dat je die allebei hebt, zoals je me al zo vaak hebt verzekerd.

Dat mietje van een chirurg over wie ik het had, heeft nog nooit van zijn leven een schot gelost. Ik heb het hem gevraagd. Walgend trok hij zijn neus op. Ik zei dat de grote jihad was begonnen en dat we de moslims met hun bomgordels niet zouden kunnen tegenhouden als we er niet snel serieus werk van maakten, maar hij nam niet eens de moeite daar antwoord op te geven. Hij had te veel snijwerk. Moest te veel geld verdienen voor zijn te luxe leventje in dit land van de vrijheid.

Toen ik erover door bleef drammen en het tuig erbij haalde dat de marathon van Boston heeft opgeblazen, zei die snijder dat hij het niet over politiek wilde hebben. En waarom zou hij ook? Hij heeft het in het ziekenhuis voor het zeggen. Hij is hier de grote jongen. Het gaat hem momenteel voor de wind. Die heeft vast geen familie in het leger, geen eigen bloed in Irak of Afghanistan. Mijn chirurg heeft al zijn ledematen nog en al zijn mooie blijde burgerherinneringen. Geen dik rood litteken dat boven op zijn hoofd is vastgeniet. Ook geen witte vlekjes op zijn onderarm. Geen nachtmerries die hem godbetert al vijftig jaar kwellen. Geen gruwelshow die dagelijks in zijn hersenpan wordt afgespeeld.

Het was duidelijk dat ik met die vent moest aanpappen om uiteindelijk weer de burgermaatschappij in te mogen, dus vroeg ik hem wat hij voor zijn ontspanning deed als hij niet hoefde te werken, en zonder me aan te kijken zei hij dat hij graag 'exquise wijnen nuttigde'.

Uitgeluld.

Vóór dat gedonder met mijn hersens begon, was ik een echte bierdrinker. Amerikaans bier. Budweiser. Miller High Life. PBR. Door de pillenzooi die ik slikte – een halve meter oranje potjes vol teringtroep waarvan ik de naam niet eens kan uitspreken – was het inmiddels gedaan met de drank. Liever wat later de kist in.

Ik weet best wat ‘exquise wijnen nuttigen’ betekent, maar dat soort woorden gebruik ik niet. Alleen een elitaire lul zegt zoiets. Aan de drank die een man drinkt kun je zien wat voor vlees je in de kuip hebt. ‘Het nuttigen van exquisite wijnen’ betekende dat we op een dood spoor zaten.

Zo kun je iemands karakter ook beoordelen door naar zijn handen te kijken. De handen van mijn chirurg lijken gemaakt van het fijnste porselein. In de jungle zou hij het nog geen tien seconden hebben uitgehouden. Misschien had ik hem puur als veiligheidsmaatregel een kogel door zijn achterhoofd gejaagd. Je komt niet levend uit de jungle met mannen die ‘exquise wijnen nuttigen’.

‘U kunt beter niet aan nare dingen denken, zoals politiek en oorlog,’ zei mijn chirurg. ‘Vrolijke gedachten zijn vitaminen voor uw hersens, dus telkens als u inademt denkt u aan iets vrolijks, en telkens als u uitademt denkt u aan iets vrolijks, afgesproken?’

Hij ging op één voet staan, sloot zijn ogen, legde zijn linkerenkel over zijn rechterknie, en met zijn handen samengevouwen voor zijn hart deed hij zo’n halvegare yoga-ademhalingsoefening. ‘Kunt u dat ook, Mr. Granger?’ vroeg hij.

Dat kon ik dus niet, ik kon nog niet eens staan, zei ik, dus al helemaal niet in een soort ooievaarshouding, als zo’n teringballerina in een roze tutuutje.

En dan durven vooraanstaande medici te beweren dat die yoga-chirurg tot de besten van de wereld behoort.

‘Wie is Clayton Fire Bear?’ vroeg hij opnieuw, met een schittering in zijn ogen, alsof hij wist dat ik een groot geheim had.

Dat soort gasten verdient het niet mijn geheimen te horen. Ik heb die snijder dus niks verteld van wat nu volgt.

2

Hank, mijn zoon die van niks weet, kwam langs in het ziekenhuis om eens flink tegen me tekeer te gaan.

Dokters hadden mijn schedel opengezaagd. Ze hadden een deel van mijn hersens weggesneden. Ik lag nog steeds met mijn blote reet in een limoengroen feeënjurkje. Tering, ik lag in een ziekenhuisbed en dan komt Hank hele kogelgordels aan woorden op me afvuren, alleen omdat ik hem pas na afloop over die operatie heb verteld. Waarom zou ik hem ermee lastigvallen, dacht ik. We hadden elkaar sinds de zomer toch al niet meer gesproken, sinds onze bonje tijdens die Phillieswedstrijd.

Hank, ik en mijn kleindochter Ella stonden in de rij voor de hotdogs. We hadden die avond nog niet gegeten, want mijn zoon kwam weer eens laat van zijn werk en pikte ons op tijdens de tweede inning, zodat we pas aan het eind van de vierde inning Citizens Bank Park binnengingen, en tegen die tijd begonnen Ella en ik al bijna aan onze eigen handen te kluiven. De rij was heel lang. Er zat Hank iets dwars, en zelfs Ella voelde dat er stront aan de knikker was. Het leek wel of hij het uitzweette. Dat wist ik omdat ze telkens mijn hand vastpakte en erin kneep. Elke debiel kon zien hoe zenuwachtig ze was.

Toen we eindelijk vooraan stonden, bleek de caissière zo'n enge zwarte hoofddoek te dragen die alleen de ogen vrijlaat, wat elk normaal mens seksistisch zou vinden, maar dacht je dat die linkse zoon van me dat ooit zou zeggen? En dat terwijl het boven de dertig graden was. Haar zweet kwam dwars door de stof heen.

Die hoofddoek leek net een martelwerktuig. Als een conservatieve Republikeinse presidentskandidaat zou zeggen dat vrouwen in het openbaar hun gezicht dienen te bedekken, zouden de feminazi's hem nog voor het eind van de dag om zeep hebben gebracht,

maar dezelfde linkse rakkers die de pest hebben aan conservatieve christenen komen wel op voor de rechten van moslims.

Wat verstopten ze eigenlijk onder die zwarte tenten die hun vrouwen moesten dragen?

Ik wilde het niet weten.

Dus voor mij als Amerikaanse patriot zat er niks anders op dan superieur mijn hoofd te schudden, mijn uitgepakte hotdog op de toonbank te leggen en uit protest weg te lopen. Geen vrouw mag gedwongen worden haar gezicht in het openbaar te bedekken. Dat slaat nergens op. Het is on-Amerikaans.

Die arme gehersenspoelde moslimdame begon dwars door de zwarte stof heen tegen me te schreeuwen. 'Heb je nog nooit van het eerste amendement gehoord? Vrijheid van godsdienst?'

Voor dat soort zaken had ik gevochten. Ik had mijn maten zien sterven zodat het haar vrijstond om in mijn land dat verdomde moslimmartelwerktuig te dragen. Als er iemand recht had op zijn mening, was ik het wel. Zij mocht dat ding dragen, maar dat betekende niet dat ik eten van haar moest kopen. Vrijheid heeft twee kanten.

Terwijl ik wegliep, hoorde ik Hank met veel omhaal namens mij zijn excuses aanbieden en daarna betaalde hij voor de hotdogs – met ongetwijfeld een vette, door schuld ingegeven fooi, 'als blijk van dat hij zich bewust was van zijn bevoorrechte positie', wat dat godbetert ook mag betekenen – waarna hij achter me aan kwam, Ella aan haar arm met zich mee sleurend. Zijn gezicht was rood als een rijpe tomaat. Dat van haar wit als verse melk.

Te midden van een aangroeiende menigte onbekenden, die net als wij rode Philliesspetten droegen, begon hij tegen me tekeer te gaan. Hij zei dat hij zich doodschamde, en als ik niet snel 'paal en perk stelde aan mijn racisme' mocht ik Ella niet meer zien, die inmiddels naar haar mooie gypsen staarde, van die dingen die oplichten tijdens het lopen.

Gypsen met lichtjes. Over verwende rijke meisjes gesproken.

Maar ik mag Ella graag, en zij mag mij. Haar ouders hadden haar nog niet al te erg verpest, wat een wonder mag heten.

Toen vroeg ik Hank waarom ik door weg te lopen een racist was, want door die moslimsluier had ik niet eens kunnen zien van wat voor ras die vrouw was, waarop hij zei dat ik een bekrompen fanaat was, en daarmee gaf hij zich gewonnen.

Ik zei dat hij moest weten wie zijn vijand was, want de grote jihad was begonnen en het was niet zonder reden dat ‘vredelievende, niet-gewelddadige’ Duitsers van de joden geen swastika mogen dragen in Israël, wat voor Hank het teken was om Ella en mij mee te voeren het stadion uit, waarna hij ons zwigend naar huis reed.

We hebben onze zitplaatsen niet eens gezien, en die waren nog wel vlak achter de thuisplaat. Kendrick stond op de heuvel. Van een belangrijke cliënt had Hank kaartjes gekregen, maar we hebben niet één worp gezien. Doodzonde. En dat alles omdat de moslims ons nationale tijdverdrijf hadden ingepikt.

Toen Hank me thuis afzette, zei hij: ‘Zolang jij geen excuses aanbiedt voor je walgelijke, afschuwelijke gedrag, praten we niet meer met je. Het is 2013!’

‘Mij best,’ zei ik, en ik stapte uit.

Terwijl hij wegreed, zag ik Ella heel verdrietig door het achterraampje kijken. Zonder mij is ze verloren, dacht ik.

Hanks vrouw, Femke – ja, zo heet ze echt, Fem-ke – koos ongetwijfeld zijn kant en gooide nog wat olie op het je-vader-is-een-teringaap-vuurtje. Femke scheldt me uit voor aap. Dat is Hollands, haar moedertaal. Ze kan de tering krijgen.

Goed, er gingen maanden voorbij zonder dat ik iets van hem hoorde, wat ik helemaal niet erg vond. Wel miste ik Ella verschrikkelijk. Ik heb nog overwogen haar voor een paar uur van school te halen, met de smoes dat ze naar de tandarts moest, maar dan zou die heks van een schoondochter me hebben laten arresteren, en ik wilde Ella ook niet tegen haar ouders laten liegen, want dan zou ze zich hebben opgevreten van schuldgevoel.

Ze is een fantastisch kind, die Ella. Echt. Lijkt als twee druppels water op haar Amerikaanse grootmoeder. Mijn dode vrouw, Jessica.

Ik ben een gevaarlijke, rechtse opa. Bovendien heb ik wapens, en niet zo weinig ook. Voor sommige heb ik een vergunning, en over andere praten we niet. Ik heb een complete leerschool aan waarheid en ervaring in huis, maar dat botst met de eindeloze stroom bullshit die Femke Turk doceert aan haar ‘zusteruniversiteit’.

Toen mijn schoondochter een tiener was, zijn haar ouders vanuit Nederland geïmmigreerd, zodat ze ‘Europese gevoeligheden’ heeft, wat een soort code is voor ‘nog stommer dan de gemiddelde Ame-

rikaanse linkse rakker'. Ze heeft zo de pest aan me dat ze niet eens onze achternaam heeft overgenomen. En om het nog erger te maken heeft mijn kleindochter officieel een naam met een tussenstreepje: Ella Turk-Granger. Ik dacht dat alleen Mexicanen streepjes tussen hun namen zetten, maar kennelijk doen de Hollanders dat ook. In elk geval de Hollanders die ik ken. Het ontbrak mijn zoon aan de kloten om er een stokje voor te steken, en daarmee heeft hij mijn vaderhart gebroken.

Daarom denk ik ook niet dat die bonje tussen Hank en mij tijdens de Philliswedstrijd echt om Jihad Jenny ging, die Amerikaans bier en hotdogs van varkensvlees verkocht – twee dingen die je van het moslimgeloof niet mag consumeren, zodat ze hoe dan ook een hypocriet is. De Taliban zou haar stenigen en bij wijze van trofee haar hoofd afhakken, en daarom geeft ze de voorkeur aan Amerika, onthoud dat goed.

Toen mijn hersens er de brui aan gaven, ik mijn BMW naar de filistijnen had gereden en de dokters zeiden dat ik onder het mes moest, heb ik het medisch verslag aan niemand laten lezen. Ik wist dat ik niet dood zou gaan. Alleen goede mensen sterven jong, en ik had een behoorlijk verdorven leven geleid. Ik heb dingen gedaan waar jij je geen voorstelling van kunt maken.

Na de operatie diende het volgende probleem zich aan: de dokters wilden me alleen uit het ziekenhuis ontslaan als iemand me begeleidde, en dat wilde ik niemand van mijn goede vrienden aandoen. Vandaar dat telefoontje naar mijn enige zoon. Als ik honderd procent eerlijk ben, moet ik bekennen dat een heel goeie vriendin me uiteindelijk heeft overgehaald om dat telefoontje te plegen, nadat ze ontdekt had dat ik mijn zoon niet eens had laten weten dat ik in het ziekenhuis lag, maar over Sue – die toevallig van Vietnamese afkomst is – heb ik het later nog. Dat kan wachten.

'Je kunt niet meer op jezelf wonen,' zei Hank daar in mijn ziekenhuiskamer.

'Moet jij eens kijken!' zei ik, en ik klemde mijn dogtags vast, die ik met een elastiekje aan die van mijn vader had vastgemaakt en als een talisman om mijn nek had gehangen. Ik zei tegen mijn zoon dat het mijn tijd nog niet was om de pijp uit te gaan. Ik was nog niet rijp voor de kogel, dus hij zat nog een tijdje met me opgescheept. 'Sorry voor het ongemak.'

‘Wat moeten we nu met jou?’ zei hij de hele tijd, alsof ik er niet zelf bij was.

Ik zei dat hij me thuis kon afzetten. Als hij iets aardigs voor me wilde doen, mocht hij een cheesesteak halen bij Donkey’s Place in Camden, maar dat zat er niet in, want het is daar een ruige, zwarte buurt. Ook al zijn mijn zoon en zijn vrouw zogenaamd links, ze gaan nauwelijks met zwarten om, en al helemaal niet met zwarten die niet minstens twee sjieke academische titels hebben.

Zelf heb ik altijd prima met de *brothers* overweg gekund. Ik heb geen enkel probleem met ze. Als het enigszins kon, heb ik altijd baantjes voor ze geregeld, want vroeger was het moeilijk voor zwarten om hier in Amerika vast werk te vinden. Ze zijn hier al heel lang. Ze hebben in onze oorlogen gevochten. Ze hebben de slavernij zelfs overleefd. Dan moet je als ras taai als de neten zijn, wil je de slavernij overleven. Verder petje af voor de joden hier. Maar die hebben al een eigen land, en Egypte is alle Jezus lang geleden. Zwarten hebben meer rechten dan de immigranten van de laatste tijd, die vijf seconden nadat ze gearriveerd zijn het land willen overnemen, maar zeg dat maar eens tegen Hank en Femke en hun soort. Ik heb zelfs niks tegen legale Mexicanen, want die werken zich het apezuur. Ik huur altijd legale Mexicanen in voor mijn gazon. Je zou gek zijn om een blanke in te huren.

Het ziekenhuiseten was niet te vreten. Een puddinkje is godbeter toch geen maaltijd? De slangen die ik in Vietnam had gedood en gekookt om in leven te blijven smaakten nog beter dan de troep die ik in het ziekenhuis kreeg. En ze laten je er nog dik voor betalen ook, of je het opeet of niet. Pure diefstal, ik zweer het je. Ze hadden evengoed een pistool tegen mijn hoofd kunnen houden en mijn portemonnee kunnen pakken terwijl ik te ziek was om mijn bed uit te komen. Klootzakken. Voor mijn part schieten ze alle ziekenhuisdirecteuren dood, samen met alle politici.

‘Dus je geeft toe dat je je bed niet eens uit kunt komen,’ zei mijn zoon triomfantelijk, alsof hij me op een leugen had betrapt.

Waarop ik zei dat ik in het begin mijn bed niet uit kon komen. Jezus, ze hadden mijn schedel opengezaagd en -gebeiteld. Ik was de man van staal niet. Dat gaf ik toe, maar sindsdien ging het een stuk beter met me en ik kwam al dagenlang zelf mijn bed weer uit. Wel

was er een emmer laxermiddel voor nodig voor ik na een week weer kon schijten. Maar ook dat heb ik voor elkaar gekregen.

Hij dacht dat ik niet kon lopen, waarop ik bij wijze van demonstratie naar de badkamer liep om te pissen. Toen ik terugkwam, keek Hank me aan alsof ik Jezus Christus zelf was, compleet met gaten door mijn polsen en enkels, alleen keek hij niet al te blij, en op dat moment besepte ik dat hij hevig had gehoopt dat ik ergens zou worden weggestopt of simpelweg dood zou gaan.

Hij zei dat ik niet zonder toezicht kon, en ik zei dat hij het helemaal mis had, waarop hij begon te zeiken over de slechte indruk die hij op de dokters en de zusters had gemaakt, en dat ze hem een schuldgevoel hadden aangepraat omdat hij niet eerder was gekomen. Blijkbaar had hij het nodig gevonden aan de hele wereld uit te leggen waarom we niet met elkaar spraken, en ik moest niet denken dat dat 'een leuk gesprek' was geweest.

'Wie is trouwens die Clayton Fire Bear?' vroeg hij.

Op dat moment had Hank nog geen recht op antwoord op die vraag. Wel zei ik dat dokters en zusters goed betaald krijgen voor hun werk, en dat je niks aan ze hoeft uit te leggen, maar hij bleef zeiken over wat het personeel wel niet van hem dacht, als ze al iets dachten. Had hij niet door dat we allemaal simpelweg vlees zijn, en dat er het hele jaar door dag in dag uit lappen vlees het ziekenhuis in en uit gaan?

Hank streek met zijn vingers door het kleine beetje haar dat nog boven op zijn hoofd groeit. Hij had zich tien jaar geleden al kaal moeten scheren, maar dan zou hij te veel op zijn vader de veteraan hebben geleken, en dat had zijn Europese vrouw vast niet goed gevonden. Die heeft liever dat iedereen achter Hanks rug over hem praat en zich doodlacht om die paar haarslierten waar hij krampachtig aan vasthoudt.

Toen zei Hank: 'Stel dat je op de operatietafel was gestorven en dat we geen afscheid hadden kunnen nemen?'

Hij had tranen in zijn ogen, het mietje, en hij knipperde nog meer dan een filmsterretje dat een gouden beeldje in de wacht hoopt te slepen. Wedden dat hij weer aan zijn moeder dacht?

'Ik weet zelf het beste wanneer ik doodga,' zei ik. 'Iedereen die de jungle van Vietnam heeft overleefd, weet hoe de Dood eruitziet. Ik ken die klootzak beter dan jij jezelf kent.'

‘Dit lijkt me niet het juiste moment voor bijgeloof,’ zei mijn zoon, die dus echt helemaal niks weet.

Zijn grootste tegenstanders in het leven waren die buitenlandse heks met wie hij uit vrije keus het bed deelt en al die hartverlamme burgerstress die hij over zichzelf heeft afgeroepen. Hank heeft nooit voor te grote uitdagingen gestaan. Zoals de meeste Amerikanen van tegenwoordig kon hij het zich veroorloven naïef te zijn. Zijn leven had nooit op het spel gestaan. Hij heeft nooit het bloed en de darmen van zijn vrienden van zijn gezicht hoeven vegen. Hij heeft nooit een lesje Vietnamese anatomie gehad. Hij heeft nooit de dampend warme ingewanden van zijn maat van de junglebodem hoeven scheppen om weer een mens van hem te maken.

Je zou zeggen dat hij veteranen zoals ik weleens mocht bedanken voor de geschonken naïviteit, maar dan vergis je je. Zelfs niet op 11 november. In plaats daarvan heeft hij tégen een man gestemd die nota bene het Hanoi Hilton heeft overleefd. De jongen die ik vanaf zijn geboorte heb grootgebracht heeft campagne gevoerd voor en gestemd op een man die godbetert Barack Hussein Obama heet. Toen de linkse rakkers het Witte Huis overnamen, jubelde Hank alsof hij eigenhandig een oorlog had gewonnen. McCain heeft nooit een schijn van kans gehad.

Het is moeilijk om over oorlog te praten met mensen die nooit actie hebben gezien. Jullie snappen het niet. Jullie zullen het ook nooit snappen. Daarom kan ik je niet alles vertellen. Maar als je goed luistert, pik je misschien toch het een en ander op.

Mijn vader heeft tijdens de Tweede Wereldoorlog onder Patton gediend. Hij was bij de invasie van Normandië. Toen ik klein was, vroeg ik hem altijd naar zijn oorlogsbelevissen, hopen op heldhaftige verhalen vol kanonnengebulder, tanks en nazi's die een kopje kleiner werden gemaakt. Als jongen kreeg ik altijd dezelfde twee verhalen te horen. Geen van beide had ook maar iets met dood of geweld te maken.

In het eerste verhaal stuitten hij en zijn kameraden na de bevrijding van Europa op een verlaten champagnepakhuis, ergens buiten Parijs. Ze mochten zich een uur lang te barsten zuipen, en dat lieten ze zich geen twee keer zeggen. Ze bespotten elkaar met eindeloze flessen luxe Franse bubbels 'die de gemiddelde Amerikaan niet eens met zijn jaarsalaris had kunnen betalen'.

Het tweede verhaal dat mijn vader vertelde ging erover dat hij midden in de nacht door een Amerikaanse jeep werd overreden. Hij was te moe geweest om zijn schuttersputje diep genoeg uit te graven, en terwijl hij lag te slapen reed er een jeep over zijn been, waardoor hij zijn scheenbeen brak. Hij werd voor herstel naar Parijs gestuurd.

Het verhaal gaat dat hij 's nachts op zijn krukken het ziekenhuis uit glipte, de dichtstbijzijnde bar opzocht en zich uitgaf voor een beroemde Amerikaanse zanger die het nog niet gemaakt had in Europa. De nieuwe Frank Sinatra, zoiets.

'Wanneer de oorlog is afgelopen, zul je mijn naam overal horen,' loog hij.

De Fransen vonden het gezang van mijn vader zo mooi dat een plaatselijke kunstenaar zijn portret op de muur van een grote Parijse club schilderde, als je de verhalen moet geloven.

Toen ik een jaar of tien was, vond ik bij ons op zolder het uniform van een Duitse officier, compleet met swastika-armband. Ter hoogte van zijn borst zaten twee kogelgaten, recht in de roos, met eromheen zwarte randen opgedroogd bloed. Jong als ik was, besepte ik al dat je een dergelijke buit maar op één manier in bezit kreeg. Toen ik mijn vader ernaar vroeg, had ik de officierspet van die s's'er op mijn hoofd. Voorop zat een arend met gespreide vleugels op een hakenkruis en daaronder was een schedel met gekruiste beenderen afgebeeld. Ik was nog maar klein en wist niet beter, dus ik had dat ding gewoon op mijn kop gezet. Het zag er superstoer uit, vond ik, en dat zal ook wel de bedoeling zijn geweest. De Hitlerjeugd. Eén ding is zeker: de Führer wist als geen ander hoe je mensen moest ronselen.

Achteraf gezien snap ik wel waarom mijn pa binnen een halve seconde finaal over de zeik ging en met zijn vlakke hand op de zijkant van mijn hoofd begon te slaan. Bij de eerste galmende klap, die me vol op mijn oor raakte, vloog de nazipet de kamer door. Mijn pa heeft me nooit met zijn vuist geslagen, en zelf heb ik Hank ook nooit met mijn vuist geslagen. Niet één keer.

Buiten smeedt hij het hele naziuniform in een leeg olievat dat in de achtertuin stond en waarin we rommel verbrandden. Hij goot er een paar liter benzine overheen, maar toen hij een lucifer aanstak, aarzelde hij en liet het ding tussen zijn duim en wijsvinger uitbranden. Hij stak de ene na de andere lucifer aan, zonder ze in het vat te gooien. Van achter mijn slaapkamerraam keek ik toe. Nadat een stuk of zeven lucifers waren uitgegaan, wist hij opeens weer dat hij ooit de kloten had gehad om nazi's te doden, en toen deed hij het. Zijn silhouet tekende zich af tegen de oplaaiende vlammen, en zelfs op vijftig meter afstand zag ik zijn hele lijf trillen.

Pas tien jaar later begreep ik wat ik had gezien, toen ik in de jungle een Vietnamese boer betrapte die kippenbloed op Vietconguniformen smeerde. We kenden die gast allemaal en maakten vaak gebruik van hem om aan informatie te komen die alleen ingewijde dorpelingen hadden. Die lui waren zo arm dat ze je voor honderd

dollar nog het hoofd van hun eigen moeder zouden brengen. Voor hen was dat zo ongeveer tien miljoen dollar.

Ding-Dong, zo noemden we hem, want hij dook meestal uit het niets op, en als we hem zagen, was er altijd wel iemand die 'Ding-Dong!' riep, en dat herhaalde hij dan met een grote grijns op zijn smoel.

In de jungle werden heel veel Vietnamese souvenirs verzameld. Zelf verzamelde ik wapens: messen en geweren die ik van dode spleetogen afpakte. Anderen verzamelden oren of wijsvingers.

Die indiaanse klootzak, die godsgruwelijk de pest aan me had en had gezworen dat hij me ging afmaken – zoals ik al zei vertel ik later meer over Clayton Fire Bear, van wie ik de naam heb veranderd om de onschuldigen te sparen –, die scalpeerde de Vietcong en droeg de scalpen aan zijn riem. Hij had er zoveel dat het net een ranzige minirok van haar leek.

Maar er waren ook uniformverzamelaars. Sommige Amerikaanse militairen – zoals geestelijken, monteurs, koks en sommige hospikken – hadden het geluk dat ze nooit buiten de basis hoefden te zijn en dus ook nooit de kans kregen om de vijand te doden. Maar ook zij wilden souvenirs, en die kochten ze dan vaak van Ding-Dong. Alleen dachten ze dat ze echt spul kregen, uniformen die hij van dode Vietcongsoldaten had afgestroopt. Dus toen ik hem erop betrapte dat hij kippenbloed op nepuniformen smeerde, wist ik dat ik hem te pakken had. Als ik het tegen de mannen zei aan wie hij aandenkens had verkocht, mannen die goed geld hadden neergeteld voor Vietcongbloed, zouden ze zonder mankeren zijn keel hebben doorgesneden, en dat wist Ding-Dong. We keken elkaar aan, daar in de jungle, en ik hoefde hem niet te vertellen dat hij bij mij in het krijt stond. Elke cel in zijn gele lijf wist dat.

Ik knikte.

Hij knikte terug.

We hadden een deal.

Later tijdens mijn verblijf daar zou ik erop terugkomen.

Daardoor ging ik dus begrijpen waarom mijn vader zo heftig had gereageerd op mijn ontdekking van dat naziuniform op zolder, en waarom hij zo stond te beven toen hij het zag branden in dat oude olievat.

Mijn vader had voor zijn naziuniform geen geld aan een of andere Ding-Dong gegeven. Hij had zelf gedood, rechttoe rechtaan, en hij had zijn eigen lijken gestript. Dat kon hij niet tegen me zeggen toen ik klein was. Hij kon onmogelijk aan een burger – laat staan aan een kind – uitleggen waarom hij dat smerige naziuniform vanaf de andere kant van de oceaan had meegenomen en op zijn zolder had verstopt. Pas toen ik zelf had gevochten, begreep ik het. Toen pas besepte ik wat ik had ontketend met dat moffenuniform dat ik op zolder had gevonden, en waarom ik dat pak slaag dubbel en dwars had verdiend.

Op een keer, tijdens een van haar eindeloze, stompzinnige tafelredes – waar ik geen kritiek op mag hebben, zoals mijn zoon me meer dan eens onder vier ogen heeft bezworen – zei Hanks vrouw dat de zolder in dromen en in de literatuur een metafoor is voor de geest en dat een huis een metafoor is voor een persoon. De kelder zou dan je onderbewuste zijn. Dat van die kelder zou ik niet weten, maar door rond te scharrelen op mijn vaders zolder vond ik de sleutel tot zijn duisterder gedachten.

Ik heb nog altijd de wapens die ik van dooie spleetogen heb afgepakt. Het meest trots ben ik op een Colt .45, waarmee ik op de motor van vijandelijke voertuigen schoot. Met één schot bracht ik een complete truck vol gele mannen tot stilstand. Die wapens haalde ik uit elkaar en dan stuurde ik ze onderdeel voor onderdeel naar huis. De genieën die de post controleerden waren te dom om te beseffen dat je op die manier een heel geweer naar huis kon sturen. Militaire inlichtingendienst, m'n reet. Over messen deed de Amerikaanse overheid niet moeilijk.

Dat soort dingen zal mijn burgerzoon nooit snappen.

Mijn pa is een paar jaar geleden in zijn leunstoel overleden. Tweeenegentig was-ie. Hij droeg het groene trainingspak van de Philadelphia Eagles dat ik voor hem had gekocht, samen met zijn favoriete honkbalpet uit de tijd van de Philadelphia A's, die hem deed denken aan zijn jonge jaren, toen hij semiprofessioneel honkbalde en we hier de A's nog hadden. Ik heb mijn vader veilig naar de overkant gebracht.

Hij was al een paar dagen rijp voor de kogel. Hij belde me en zei dat hij er klaar voor was.

‘Oké,’ zei ik.

Hij wilde niet naar het ziekenhuis, zei hij. Hij wilde er geen dokters bij hebben, want hij wist wat voor leugenaars en dieven het waren.

‘Begrepen,’ zei ik.

Ik zat naast hem toen hij stierf, in zijn lievelingsstoel, een La-Z-Boy. Een jonge, knappe verpleegster die ik had ingehuurd, druppelde morfine onder m’n pa z’n tong zodat hij zich aan het eind niet al te rot zou voelen.

Toen hij nog helder was, zei pa: ‘Je zoon heeft je nodig. Je kleindochter heeft je nodig. Dat is je taak.’

Ze waren er niet bij, want ze waren op vakantie naar Hawaï en hadden er het geld niet voor over om vroeg naar huis te vliegen, wat dus het een en ander zegt over mijn zoon, maar ik begreep wat mijn vader bedoelde en daarom knikte ik.

Ik deed zijn oude dogtags uit de Tweede Wereldoorlog bij mijn eigen geluksdogtags, bond ze alle vier met een elastiek samen en reeg mijn zilveren ketting door de vier gaatjes. Dat liet ik hem zien.

Hij knikte.

Ik stopte ze onder mijn shirt.

Hij deed zijn ogen dicht.

Toen de knappe zuster met háár ogen de hamvraag stelde, knikte ik opnieuw, wat ‘meer morfine’ betekende. Wettelijk toegestane moord. Niemand die het hardop zegt. Officieel is het tegen de pijn, maar eigenlijk help je een stervende aan een overdosis, uit genade. We namen die beslissing zonder dat er een woord werd gewisseld. Het blondje was beslist niet dom. Die had al de nodige oudjes naar de andere wereld geholpen, en ik had bewondering voor de professionaliteit waarmee ze het deed. Als ze de woorden hardop had uitgesproken, als ze had gevraagd of we mijn vader moesten doden, weet ik niet of ik had kunnen doorgaan met wat we allebei wisten dat juist was. Maar ze vroeg het alleen met haar ogen, en dat was sjiek van haar, het maakte het voor mij makkelijker om te knikken. Om mijn plicht te doen.

High van de morfine fluisterde mijn pa nog een tijdje: ‘Eve, Eve, Eve.’ Het was nauwelijks hoorbaar. Eve, zo heette mijn moeder. Ze was een aantal jaren daarvoor aan een beroerte overleden.

Toen het voorbij was en het blondje de jongens van het crematorium belde, haalde ik mijn vaders gouden horloge van zijn pols en deed het om de mijne.

Na enige tijd verschenen twee forse knapen. De ene was zwart, de andere blank. De zwarte had een pantertattoo op zijn hals. De blanke had zo ongeveer overal piercings. Zijn gezicht leek godbetert net een speldenkussen. Nadat ze mijn vader op de brancard hadden gehesen en met het witte laken hadden bedekt, zei ik: 'Zijn jullie fan van sportclubs uit Philadelphia?'

'Echt wel!' zei de blanke.

De zwarte knikte alleen, maar wel enthousiast.

'Houden jullie van de Eagles?'

'Ik bloed zelfs groen,' zei de zwarte.

'Eén ding moet je goed onthouden,' zei ik, en ik wees om beurten naar hun gezichten. 'Die ouwe gaat het vuur in met zijn trainingspak aan en zijn pet op. Als ik een van jullie in mijn vaders kleren betrap, haal ik een mes door je strot en laat je stikken in je eigen bloed. Begrepen?'

Ik haalde de legerstiletto tevoorschijn die ik van een Irak- en Afghanistanveteraan had gekregen. Ik had hem ontmoet op de Veteranenbond. Een echte Amerikaanse held trouwens. Is drie keer uitgezonden geweest. Heeft zijn benen gegeven voor zijn land. Nu heeft hij kunstbenen. Hij loopt hele marathons op die dingen en heeft jou met je bloedeigen benen binnen vijf seconden ingehaald.

Maar nu over dat mes dat hij me had gegeven: je steekt het handvat tussen je doelwit z'n ribben en drukt op de knop. Een lemmer met veer schiet naar buiten en gaat recht het hart in, en de man is meteen dood. Moet je nagaan wat zo'n ding met een keel doet.

Ik drukte op de knop.

Het lemmer schoot tussen ons in omhoog.

'Yo, man,' zei de blanke, waarop hij vertelde dat mensen zich onderschijten als ze doodgaan, alsof hij wou bewijzen dat hij niet van plan was mijn vaders groene Eagletrainingspak te stelen. Alsof die knaap niet de beschikking had over een wasmachine.

Ik zei dat me dat allemaal worst zou wezen. 'Zoals hij er nu bij ligt, gaat mijn vader het vuur in.'

'Begrepen,' zei de neger, en toen ik hem in zijn ogen keek, wist ik

dat het goed zat. Door iemand alleen maar aan te kijken, kom je al heel veel over hem te weten. Ik mocht die gast wel. Hij was eerlijk. Hij begreep hoe belangrijk het was dat mijn vader in zijn favoriete plunje gecremeerd werd. Hij zou de klus netjes afhandelen, dat zag ik, en daarom liet ik hem en die andere clown mijn vaders lijk meenemen.

Zoals ik dat al veertig jaar deed, belde ik mijn pa de volgende dag om half zeven 's ochtends op, om bij een kop koffie de krantenkoppen van die dag en de treurige toestand van de wereld door te nemen.

Heel even was ik vergeten dat mijn vader dood was.

Zodra zijn antwoordapparaat in werking trad, wist ik het weer. Zijn stem klonk nog hetzelfde. Hartelijk, ontspannen en ook een beetje opgewonden omdat hij gebeld werd.

'Spreek na de piep een bericht in!' zei mijn dode vader.

Ik sprak niks op het bandje in, maar belde nog een aantal keer, alleen om die ouwe z'n stem te horen. Vreemd was het wel, en het was al helemaal niet te bevatten dat we hem de vorige dag met morfine gedood hadden terwijl zijn stem op dat apparaat nog springlevend was. Ik belde telkens weer om die stem te horen, telkens en telkens weer. Ik kon er niet mee stoppen.

Rond een uur of tien ging ik naar zijn huis en ontkoppelde het apparaat. Ik gooide het meteen weg, want anders kwam ik misschien in de verleiding om het bericht weer af te spelen. Ik had zijn dogtags. Ik had zijn horloge. Verder hoefde ik niks van hem, dus proppte ik de ene na de andere vuilniszak vol, waarvan de meeste werden meegenomen door de zwarte dames die in zijn bejaardenhuis werkten. Ik had geen idee wat ze met alle troep van mijn vader gingen doen. Het boeide me ook niet.

In zijn portefeuille vond ik drie foto's:

Een zwart-witfoto met het strakke gezicht van zijn beste vriend van de middelbare school, George Esher, die tijdens de Tweede Wereldoorlog met zijn parachute uit een vliegtuig was gesprongen en nooit meer was gezien.

Een korrelige foto van mij op mijn trouwdag. Ik draag een donkergroene smoking met een gigantische fluwelen vlinderdas. Jessica staat naast me, in een witte jurk en met een boeket lichtblauwe bloe-

men in haar handen. Hank zat al in haar buik. Maar ik wil het nu niet over Jessica hebben. Dat komt later.

De derde foto is van mijn zoon, Hank, toen hij bij de junioren honkbalde. Hij is daar een jaar of tien, draagt een marineblauw pak en dito pet en klemt een houten knuppel vast. De foto moest op een officieel honkbalkaartje lijken. De knuppel rust op Hanks schouder, want hij was niet sterk genoeg om het ding in de lucht te houden tijdens de paar seconden die het duurde om die foto te nemen.

Je zoon en je kleindochter hebben je nodig, hoorde ik mijn vader weer zeggen, maar nu vanaf de andere kant van het graf, en ik wist dat het waar was.

4

De zesde juni was mijn vaders allerbelangrijkste dag van het jaar. Nadat ik uit Vietnam was teruggekeerd, werd die ouwe wat opener over zijn oorlogservaringen. Soldaten kunnen met soldaten praten. D-day was zijn grote dag geweest. Het enige wat hij volgens zichzelf goed had gedaan in de Tweede Wereldoorlog. Hij was daar veel tijd kwijtgeraakt en daar kon hij heel emotioneel van worden. Wel citeerde hij altijd graag de D-Day-boodschap van generaal Eisenhower:

Soldaten, zeelieden en vliegers van het Geallieerde Expeditieleger! U staat op het punt aan de Grote Operatie te beginnen waar we maandenlang naartoe hebben gewerkt. De ogen van de hele wereld zijn op u gericht. De hoop en gebeden van alle vrijheidslievende mensen vergezellen u.

Mijn pa kende de hele toespraak uit zijn hoofd. Vermoedelijk had hij tijdens de oorlog een drankprobleem. Volgens hem had hij mensen de dood in gejaagd toen hij op een keer probeerde drank te bemachtigen. Hij heeft me het hele verhaal nooit verteld, maar daarom heeft hij nooit meer gedronken nadat hij thuiskwam. Geen druppel. Op D-Day was hij nuchter.

Uw taak zal niet licht zijn. Uw vijand is goed getraind, goed uitgerust en gehard in de strijd. Zijn verzet zal meedogenloos zijn.

Begin jaren tachtig nam ik mijn vader mee terug naar het strand dat hij had bestormd. Daar in Normandië werd hij als held ontvangen. Dat is de enige keer dat ik mijn vader heb zien huilen, ergens in een restaurantje. De eigenaar en de chef-kok kwamen naar ons toe en

bedankten mijn vader voor wat hij gedaan had. Alle gasten stonden op en applaudisseerden. Het was een mooi moment. Misschien was het wel het beste wat ik ooit heb gedaan, dat ik hem mee terug heb genomen naar het land dat hij had helpen bevrijden van die klote-nazi's.

Ik heb alle vertrouwen in uw moed, plichtsgetrouwheid en slagvaardigheid. We accepteren slechts de totale overwinning!

Mijn vader verloor zijn horloge tijdens de bestorming van Normandië. Dat was iets onschuldigs wat hij wel aan burgers kon vertellen. Het ding gleed van zijn pols toen hij aan land kwam. Voor zijn vertrek naar de oorlog had hij het horloge van zijn vader gekregen, als een soort talisman. De laatste keer dat mijn pa zijn vaders horloge had gezien, was op de boot waarmee hij het Kanaal overstak.

Dus toen we daar in Normandië op het strand stonden en hij even niet keek, legde ik een gouden Rolex in het zand en zei: 'Volgens mij heb ik je horloge gevonden!'

Hij draaide zich met een ruk om, en toen had je zijn gezicht moeten zien. Net een jongetje dat de knal heeft gehoord waarmee zijn knuppel de bal heeft geraakt, en op de een of andere manier weet hij dat hij zijn eerste homerun heeft geslagen.

'Moet je kijken, Eve!' zei hij tegen mijn moeder. 'Ik heb mijn horloge teruggevonden!'

Het horloge dat ik voor hem had gekocht, was het duurste cadeau dat hij ooit had gekregen, maar de waarde ervan boeide hem totaal niet. Hij wilde gefotografeerd worden terwijl hij zogenaamd geschokt zijn horloge vond en vervolgens in jubelstemming raakte, bijna veertig jaar nadat hij op wonderbaarlijke wijze een dichte zwerm nazikogels had overleefd. Het was een mooi stukje theater. Ik had mijn vader nog nooit zo blij gezien. Het beste wat ik ooit heb gedaan, is die reis met hem maken.

Die avond in het hotel hoorde ik rond middernacht iemand op mijn deur kloppen.

Ik had boeken gelezen over de Tweede Wereldoorlog zodat ik mee kon praten als we het erover hadden. Ik was best jaloers op mijn pa; hij had in een oorlog gevochten die ergens om ging. Ik weet nog dat